

УПРАВЛІНСЬКІ ПІДХОДИ У РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СУСПІЛЬНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ЩОДО ДОТРИМАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СТАНДАРТІВ

ADMINISTRATIVE APPROACHES IN THE IMPLEMENTATION OF THE STATE POLICY OF SOCIAL WELFARE REGARDING THE OBSERVANCE OF SOCIO-ECONOMIC STANDARDS

Доведено, що на сучасному етапі розвитку України питання соціального захисту населення набуває особливої ваги. Військові дії, економічна нестабільність та соціальні трансформації суттєво впливають на рівень життя громадян і вимагають системних змін у сфері державної політики щодо соціального забезпечення. Одним із ключових напрямів модернізації соціальної сфери є розробка та впровадження соціально-економічних стандартів, що може стати інструментом стабілізації та розвитку системи соціального захисту.

З'ясовано, що зменшення нерівності в доходах в Україні може стати важливим стимулом для соціально-економічного зростання та збільшення споживчого попиту. Скорочення соціальної диференціації дозволить підвищити рівень споживання серед домогосподарств, особливо серед найменш забезпечених громадян, що сприятиме зростанню внутрішнього ринку та виробництва. У результаті це може призвести до стабільного зростання внутрішнього валового продукту, яке стане основою для подальшого підвищення якості життя населення та соціально-економічного зростання держави в сучасних умовах.

Охарактеризовано, що до пріоритетних завдань сучасної України входить модернізація всієї системи соціального захисту громадян та підвищення її ефективності на фоні постійних соціально-економічних викликів та безпекових загроз спричинених війною з РФ. Одним із найдієвіших механізмів для досягнення цієї мети може стати впровадження соціально-економічних стандартів, який забезпечуватиме рівні можливості для всіх громадян у доступі до суспільних послуг та підтримки. Важливою умовою є інтеграція таких стандартів у сучасну політику державного управління.

Обґрунтовано, що важливим аспектом державної політики у цій сфері є побудова довіри до системи соціального захисту. Останні роки показують, що без достатньої довіри громадян до державних інститутів будь-які реформи в сфері соціального забезпечення можуть бути малоефективними. У зв'язку з цим, соціальний стандарт має включати не лише матеріальну підтримку, але й прозорість, зрозумілі механізми реалізації та контроль за їх виконанням. Зазначене створить умови для посилення соціальної згуртованості та відчуття справедливості серед населення, що є важливим чинником в умовах кризи.

Встановлено, що тенденції в економіці останнього часу в Україні диктують необхідність оновлення системи соціальної підтримки громадян. Ключовим завданням при цьому є підвищення ефективності соціального захисту для зменшення нерівності та підвищення якості життя населення. В умовах економічної кризи та війни важливо забезпечити стабільний розвиток держави

шляхом досягнення зримих позитивних результатів у соціальній сфері, зокрема усунення соціально-економічних диспропорцій між різними верствами населення.

Ключові слова: державна політика, соціальні стандарти, суспільне благополуччя, економічна стабільність, реалізація, управлінські підходи.

It has been proven that at the current stage of Ukraine's development, the issue of social protection of the population is gaining special importance. Military operations, economic instability and social transformations significantly affect the standard of living of citizens and require systemic changes in the sphere of state policy regarding social security. One of the key areas of modernization of the social sphere is the development and implementation of social standards, which can become a tool for the stabilization and development of the social protection system. It was found that the reduction of income inequality in Ukraine can become an important stimulus for socio-economic growth and increase in consumer demand.

Reducing social differentiation will allow to increase the level of consumption among households, especially among the least well-off citizens, which will contribute to the growth of the domestic market and production. As a result, this can lead to a stable growth of the gross domestic product, which will become the basis for further improvement of the quality of life of the population and socio-economic growth of the state in modern conditions. It is characterized that the priority tasks of modern Ukraine include the modernization of the entire system of social protection of citizens and increasing its effectiveness against the background of constant socio-economic challenges and security threats caused by the war with the Russian Federation.

One of the most effective mechanisms for achieving this goal can be the introduction of a social standard that will ensure equal opportunities for all citizens in accessing public services and support. An important condition is the integration of such standards into modern public administration policy. It is substantiated that an important aspect of state policy in this area is building trust in the social protection system. Recent years have shown that without sufficient trust of citizens in state institutions, any reforms in the field of social security may be ineffective. In this regard, the social standard should include not only material support, but also transparency, clear implementation mechanisms and control over their implementation.

This will create conditions for strengthening social cohesion and a sense of justice among the population, which is an important factor in the crisis. It has been established that recent economic trends in Ukraine dictate the need to update the system of social support for citizens. The key task is to increase the effectiveness of social protection to reduce inequality and

УДК 349.3:332.1:331.101:352.02
DOI <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2024.42.14>

Харечко Д.О.

к. наук з держ. упр., доцент,
докторант
Національний університет
«Львівська політехніка»

improve the quality of life of the population. In the conditions of economic crisis and war, it is important to ensure the stable development of the state by achieving visible positive results in the social sphere, in particular, the elimination

of socio-economic disparities between different layers of the population.

Key words: state policy, social standards, public welfare, economic stability, implementation, management approaches.

Постановка проблеми у загальному вигляді з важливими науковими і практичними завданнями. У контексті соціально-економічних викликів, спричинених війною, питання вдосконалення механізмів державної підтримки населення стає ще більш актуальним для України. Поряд з діючими програмами соціального захисту, необхідно розробляти додаткові заходи, які б допомогли суттєво покращити ситуацію у соціальній сфері та забезпечити підтримку найбільш вразливим категоріям населення. Такий підхід допоможе не лише пом'якшити соціальну напругу, але й забезпечити більш ефективний перерозподіл державних ресурсів у часи кризи. Розуміння необхідності реформування соціальної системи в Україні вже існує на державному рівні, уряди останніх років активно розробляють плани з модернізації системи соціального захисту, включаючи адресну підтримку та соціальні програми для малозабезпечених верств населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання проблеми. Українські дослідники та науковці підкреслюють важливість системного підходу до формування стандартів соціально-економічного благополуччя, вказуючи на необхідність комплексних рішень, які враховують соціальну нерівність, низький рівень доходів значної частини населення та обмежений доступ до соціальних послуг у віддалених регіонах країни [3]. Вони акцентують на тому, що впровадження стандартів може допомогти забезпечити рівний доступ до базових соціальних благ і зменшити розрив між найбіднішими та найбагатшими верствами населення. Це, у свою чергу, сприятиме загальній стабілізації економічної ситуації та зниженню соціальної напруги в країні. Дослідники підтримують необхідність впровадження стандартів соціально-економічного благополуччя в країнах з економіками, що трансформуються. Акцентується на забезпеченні рівного доступу до системи охорони здоров'я, освіти та житлових умов, також те, що соціальні стандарти можуть стати потужним інструментом для зменшення бідності та економічної нерівності.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячена стаття. Відповідно до тверджень сучасних дослідників у галузі державного управління у сучасних умовах економічної нестабільності, війни та соціальних потрясінь для підвищення

рівня та якості життя громадян необхідні комплексні підходи до вирішення соціальних проблем. Потреба у створенні єдиної системи соціально-економічних стандартів є нагальною для забезпечення сталого розвитку держави та справедливого розподілу ресурсів.

Під стандартами слід розуміти сукупність показників, які встановлюють мінімальні вимоги до рівня життя, соціального забезпечення та доступу до базових соціальних благ по всій країні.

Основна мета впровадження стандартів соціально-економічного благополуччя в Україні полягає в забезпеченні рівних можливостей для всіх громадян, зменшенні соціальної нерівності та підвищенні рівня життя найбільш уразливих верств населення [1]. У сучасних реаліях України, зважаючи на соціально-економічні трансформації, зумовлені війною та економічною кризою, впровадження єдиного соціального стандарту є не лише необхідністю, але й вимогою часу. Ці показники можуть включати рівень доходів, доступність медицини, освіти, соціальних послуг та інших важливих елементів, що сприяють забезпеченню гідних умов для громадян. Зазначене дозволить покращити якість життя громадян та забезпечити стабільність та соціальну рівність у довгостроковій перспективі.

Мета статті полягає в обґрунтуванні управлінських підходів у реалізації державної політики суспільного благополуччя щодо дотримання соціальних та економічних стандартів для громадян на сучасному етапі.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Увага, яка приділяється проблемі соціального благополуччя у наукових колах України, не відповідає її ключовій значущості для держави та суспільства. Підхід, при якому соціально-економічні стандарти мають бути забезпечені внаслідок державних програм фінансової підтримки, є перспективним і потребує подальшої розробки. Використання меж прожиткового мінімуму та національної системи соціально-економічних стандартів для визначення рівня життя дозволяє краще планувати бюджетні витрати на соціальні потреби. Проте, для комплексного вирішення проблеми нерівності доходів та доступу до соціальних благ необхідні додаткові інструменти, які могли б сприяти усуненню соціальної напруги та забезпеченню соціальної справедливості.

Запровадження таких інструментів, як безумовний базовий дохід, могло б стати важливим кроком для подолання бідності та зменшення нерівності можливостей серед населення. Особливо це актуально у зв'язку з економічними наслідками пандемії та військовими діями, які значно погіршили рівень життя багатьох громадян. Відсутність стабільних джерел доходу вразливих верств населення вимагає впровадження механізмів, які б дозволили їм забезпечувати свої базові потреби та відчувати соціальну підтримку з боку держави. Створення умов для рівного доступу до медичних, освітніх та соціальних послуг також має стати пріоритетом в українській соціальній політиці.

З огляду на поточні виклики, Україні необхідно продовжувати працювати над вдосконаленням соціальних стандартів та пошуком нових моделей соціального забезпечення. Окрім підвищення рівня державної підтримки, важливо стимулювати економічну активність населення, сприяючи створенню нових робочих місць, особливо у відновлених регіонах. Водночас, на найвищому політичному рівні в Україні все активніше обговорюється ідея запровадження єдиних соціальних стандартів для різних сфер життя та верств населення. Протягом останнього року дискусії про необхідність таких стандартів охоплюють як окремі сектори, так і всю країну загалом, пріоритетом стає розробка стандартів, які б сприяли розвитку суспільного капіталу та забезпечували рівний доступ до соціальних благ.

У період війни та соціально-економічних трансформацій в Україні ситуація з суспільним благополуччям регламентується низкою нормативно-правових актів. З метою підвищення рівня життя населення, державою реалізуються програми, які спрямовані на покращення умов проживання, доступу до медичних послуг і освіти. Додатково, в умовах війни важливою є реалізація заходів, які сприяють відновленню економіки та підтримці бізнесу. Зокрема, уряд впроваджує ініціативи, спрямовані на спрощення процедур отримання кредитів для підприємств, що постраждали внаслідок конфлікту. Важливим кроком є також програма «Є Підтримка», яка передбачає виплату одnorазових грошових допомог бізнесу.

У рамках міжнародної допомоги Україна отримує фінансову підтримку від міжнародних організацій, таких як Світовий банк та Міжнародний валютний фонд, що також сприяє покращенню суспільного благополуччя. Ці заходи є критично важливими для забезпечення соціальної стабільності та відновлення економічного потенціалу країни. Таким чином, запровадження єдиних соціальних стандартів

в Україні стане важливим етапом для досягнення рівноваги в соціально-економічному розвитку різних регіонів [2]. Це дозволить не лише покращити рівень життя громадян, але й сприятиме відновленню довіри до держави через створення прозорих механізмів соціального захисту.

Можна констатувати, що на державному рівні в Україні починають прийматися кроки щодо впровадження елементів та принципів, які можуть бути віднесені до структурних елементів соціального благополуччя. Зокрема, український уряд затвердив Концепцію цифрової трансформації соціальної сфери, яка передбачає поетапний перехід до електронного надання соціальних послуг. Ця система забезпечить більш простий і зручний доступ до соціальних виплат через єдину платформу державних послуг, що дозволяє оптимізувати процес оформлення допомоги для мільйонів українців.

В Україні впровадження стандартів соціально-економічного благополуччя також перебуває на початковому етапі. Однак існує розуміння необхідності створення нової системи соціального забезпечення, яка б відповідала викликам часу та потребам населення. Проте, прийняття гарантованих соціально-економічних стандартів, на думку багатьох експертів, є неминучим, зазначене обумовлено логікою науково-технічного, економічного, соціального та демографічного розвитку, який спостерігається як в Україні, так і у світі. Автоматизація виробничих процесів, роботизація та застосування технологій штучного інтелекту, які вже починають активно впроваджуватися, можуть призвести до радикальних змін на ринку праці.

У такій ситуації прийняття стандартів соціально-економічного благополуччя, що гарантують певний набір соціальних послуг та виплат, може стати найефективнішим рішенням для уникнення соціальних потрясінь та забезпечення стабільності в суспільстві [4]. Важливо враховувати, що стандарти соціально-економічного благополуччя мають містити широкий спектр соціальних гарантій, включаючи не лише матеріальні виплати, а й доступ до якісних соціальних послуг, таких як охорона здоров'я, освіта, соціальна підтримка, житлові програми та благоустрій територій.

Підходи до формування соціальних стандартів повинні базуватися на комплексному аналізі потреб населення та сприяти інтеграції різних форм соціальної допомоги, щоб забезпечити всебічний розвиток громадян і покращити якість їхнього життя. Крім цього, варто розширити умови отримання допомоги, зокрема забезпечення житлом за договором

соціального найму або передбачити видачу базового набору необхідних продуктів для нужденних категорій громадян, чиї поточні доходи або життєва ситуація не дозволяють їм забезпечувати себе самостійно. Такі види допомоги можуть надаватися в межах соціального договору, що створить додаткові можливості для підтримки вразливих верств населення. У фінансовому контексті доречно згадати про реалізацію національних проектів в Україні, які мають на меті вирішення нагальних соціальних проблем, зокрема соціальної нерівності.

У рамках таких проектів створюються програми, спрямовані на підтримку вразливих верств населення, розвиток охорони здоров'я, освіти, спорту, а також модернізацію інфраструктури. Впровадження стандартів соціально-економічного благополуччя могло б ефективно допомогти Україні в реалізації положень національних проектів та систематизації заходів. Порівняно з досвідом Європейського Союзу, де соціальні стандарти та програми забезпечення благополуччя громадян є невід'ємною частиною політики держав, Україні слід врахувати сучасні досягнення європейських країн у цій сфері.

ЄС активно впроваджує ініціативи, спрямовані на підвищення рівня життя, забезпечення соціальної справедливості та зменшення нерівності. Такі програми можуть стати прикладом для України, де важливо не лише розвивати соціальну інфраструктуру, а й створювати умови для сталого розвитку та підвищення добробуту. Впровадження ефективної системи соціального захисту дозволить зменшити соціальну напругу, забезпечити стабільність та підтримати розвиток суспільства в сучасних умовах глобалізації та змін на ринку праці.

Формулювання висновків і перспектив подальших досліджень в даному напрямку. Дотримання стандартів соціально-економічного благополуччя може стати потужним інструментом для перетворення України на лідера у сфері соціальних реформ. Реалізація такого стандарту не лише відповідатиме міжнародним тенденціям, а й

створить основи для побудови ефективної системи соціального забезпечення, яка охоплюватиме всі верстви населення. Це дозволить Україні стати прикладом для інших країн, які прагнуть модернізувати свою соціальну політику, базуючись на принципах справедливості та рівності. Коли громадяни відчують реальні результати соціальної політики, вони будуть більш схильні підтримувати ініціативи держави, що забезпечить більш стабільну політичну ситуацію в країні, що дозволить уникнути соціальних конфліктів і напруженості, які можуть виникати в умовах нерівності та недостатньої соціальної підтримки.

Підтримка вразливих груп населення та створення умов для самореалізації громадян сприятиме розвитку внутрішнього ринку, збільшенню споживчого попиту та інвестицій. Коли населення забезпечене базовими соціальними благами, воно стає активним учасником економічного процесу, що позитивно впливає на загальний стан економіки. Впровадження стандартів соціально-економічного благополуччя може стати не лише соціальною, а й економічною вигодою для України. Це дозволить країні зайняти гідне місце на міжнародній арені, демонструючи успішні результати соціальних реформ. У довгостроковій перспективі, такі ініціативи не лише покращать якість життя громадян, а й утвердять позиції держави у світі, роблячи її прикладом для інших країн, які прагнуть до соціальної справедливості та економічної стабільності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Коляда С. П. Тріади менеджменту – креативний підхід до розвитку організації. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2017. № 1. С. 21–28.
2. Мурашко М. Менеджмент персоналу: навчально-практичний посібник / 2-ге вид., стереотип. К. : Знання, 2006. 311 с.
3. Економіка і управління на підприємстві : науково-освітній портал. URL: <http://eup.ru/> (дата звернення: 12.09.2024).
4. Павлюк К. Діяльність неурядових громадських організацій у контексті забезпечення національної безпеки. *Вісник НАДУ*. 2012. № 2. С. 210–217.